

**26. MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA
„SÚČASNÉ PROBLÉMY V KOLAJOVÝCH
VOZIDLÁCH - PRORAIL 2023“
20. – 22. septembra 2023, Žilina, Slovensko**

<https://doi.org/10.26552/spkv.Z.2023.2.38>

POVOLOVÁNÍ LOKOMOTIV A JEJICH ZMĚN VE 4. ŽELEZNIČNÍM BALÍČKU

AUTHORISATION OF LOCOMOTIVES AND THEIR CHANGES ACCORDING TO THE 4TH RAILWAY PACKAGE

Jiří ŠTĚPÁNEK^{*)}

1 ÚVOD

Od roku 2020 vstoupil v Evropské unii v platnost tzv. 4. Železniční balíček. Tímto balíčkem zavedla Evropská agentura pro železnice (ERA) jednotný systém pro povolování vozidel. Jednotlivé členské země ho postupně implementovaly do svých národních legislativ a společnost CZ LOKO má dnes již bohaté zkušenosti s jeho aplikací v různých případech.

2 POVOLOVÁNÍ VOZIDEL

Základními legislativními dokumenty jsou SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/797 o interoperabilitě železničního systému v Evropské unii a na ni navazující PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2018/545 kterým se stanoví praktická pravidla pro postup povolování železničních vozidel a typu železničních vozidel v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/797.

Směrnice o interoperabilitě definuje základní podmínky pro dosažení interoperability. Vztahuje se na Železniční systém Unie, v oblasti vozidel se týká jak lokomotiv a jednotek, tak vozů a speciálních vozidel, ale netýká se metra, tramvají a městské kolejové dopravy a funkčně oddělených sítí kolejové dopravy.

Základními stavebními kameny interoperability jsou Technické specifikace pro interoperabilitu (TSI), které jsou vypracovány pro všechny tzv. subsystémy. Subsystémy lze dle jejich povahy rozdělit na:

1. strukturální oblasti (infrastruktura, energie, traťové řízení a zabezpečení, palubní řízení a zabezpečení, kolejová vozidla) a
2. funkční oblasti (provoz a řízení dopravy, údržba, využití telematiky v osobní a nákladní dopravě).

Subsystémy uváděné na trh musí být ve shodě s těmito specifikacemi. Součástí subsystémů jsou i tzv prvky interoperability. Dále se připouští použití vnitrostátních předpisů v každém členském státě, ve kterém má být subsystém provozován. Shoda s TSI a vnitrostátními předpisy pro subsystémy i prvky interoperability musí být posouzena Subjektem pro posuzování shody.

Žadatel pak ke každému vozidlu při jeho povolování dokládá Prohlášení o ověření všech relevantních subsystémů a Prohlášení o shodě každého vozidla s povoleným typem vozidla.

^{*)} **Ing. Jiří ŠTĚPÁNEK**, CZ LOKO, a.s., Semanínská 580, CZ-560 02 Česká Třebová, +420 602 234 778, jiri.stepanek@czloko.cz. vedoucí oddělení schvalování vozidel.

Prováděcí nařízení definuje role a jejich povinnosti ve schvalovacím procesu: Žadatel, Orgán vydávající povolení, Provozovatel infrastruktury (IM), Vnitrostátní bezpečnostní orgán (NSA) a Agentura (ERA). Postupným propadem do další legislativy jsou pak do procesu zapojeni i další účastníci, především subjekty pro posuzování shody: Notifikovaná osoba (NoBo), Určená osoba (DeBo), Posuzovatel bezpečnosti (AsBo) a další.

Rozlišuje se 5 typů povolení vozidel:

1. první povolení,
2. obnovené povolení typu vozidla,
3. rozšířená oblast použití,
4. nové povolení a
5. povolení ve shodě s typem.

Dále jsou stanoveny postupy pro jednotlivé typy žádostí, obsah žádosti a rozsah požadované dokumentace (příloh). Pro komunikaci s Agenturou se využívá jednotného elektronického kontaktního místa One-Stop-Shop (OSS), kde se žádosti zadávají, evidují, zpracovávají, a kde je následně vydáno i rozhodnutí a povolení k uvedení vozidel na trh EU.

Po uvedení na trh EU následuje v jednotlivých zemích ještě uvedení vozidel do provozu dle příslušných legislativních požadavků dané země.

Údaje o povolených typech jsou zaznamenávány v registru ERATV, dokumentace související s interoperabilitou v databázi ERADIS a jednotlivá vozidla v národních registrech nebo postupně v Evropském registru vozidel (EVR).

3 POVOLOVÁNÍ ZMĚN NA VOZIDLECH

Změny na povolených typech nebo jednotlivých vozidlech se zařadí do jedné ze čtyř kategorií:

1. změna, která nevede k odchylce od technické dokumentace přiložené k ES prohlášením o ověření subsystémů,
2. změna, která vede k odchylce od technické dokumentace přiložené k ES prohlášením o ověření subsystémů,
3. změna základních konstrukčních vlastností typu vozidla, která nevyžaduje nové povolení nebo
4. změna, která podle vyžaduje nové povolení.

Na základě kategorizace se pak stanoví další postup, který musí Žadatel dodržet. Od pouhého oznámení změny Orgánu až po postup rovnající se povolení typu vozidla. V jednotlivých kategoriích mohou vznikat:

1. nový typ vozidla,
2. nová varianta typu vozidla nebo
3. nová verze (varianty) typu vozidla.

4 ZÁVĚR

Jednotná evropská legislativa si vytyčila smělý cíl sjednocení povolovacího procesu ve všech zemích EU. Ačkoli legislativa je jen jedna, její implementace v jednotlivých zemích je na různé úrovni. V každé členské zemi zůstalo více či méně národních požadavků a zvyklostí, které je nutné při povolování vozidel znát a respektovat. Role Vnitrostátních bezpečnostních orgánů je tak stále významná. Legislativa se navíc na všech úrovních neustále vyvíjí, k jednotlivým směrniciím a nařízením jsou vydávány obsáhlé návody a vysvětlení, které jsou stavěny na úroveň zákonů. Celý evropský proces tak představuje vysokou administrativní zátěž, nemluvě o finanční náročnosti. Jen v několika málo situacích je jednotný proces výhodou, ve většině ostatních pak spíše záležitostí, která je zde „navíc“.

Literatúra

[1] SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/797 o interoperabilitě železničního systému v Evropské unii. [2] PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2018/545 kterým se stanoví praktická pravidla pro postup povolování železničních vozidel a typu železničních vozidel v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/797.

Resumé

Příspěvek uvádí základní evropskou legislativu týkající se 4. železničního balíčku. Rekapituluje jednotlivé role účastníků povolovacího procesu, jednotlivé typy povolení a postupy pro podání žádostí a zadání údajů v registrech. Dále se věnuje jednotlivým kategoriím změn a jejich dopadům na typ vozidla.

Summary

The paper presents the basic European legislation regarding the 4th railway package. It recapitulates the individual roles of the participants in the authorization process, individual types of authorization and procedures for submitting applications and entering data in the registers. It also deals with individual categories of changes and their impact on the type of vehicle.

